

so politična in pričajo o jasnih načelih, ki jih je „Hrvatska“ zapisala na svoj prapor. Namen izdanih „Predavanj“ je, kakor izdajatelji sami pravijo v predgovoru, da pokažejo svojo dobro voljo in raznovrstnost dela, ki mu posvečujejo svoje proste ure. Maloštevila je „Hrvatska“, pa pričujoča brošura nam dokazuje, da je vrlo delavna. Dal Bog, da bi se jim pridružilo še mnogo dobrih mladeničev in da kmalu pričnó z izdavanjem svojega lista! Navdušenim akademikom iz srca kličemo: „Pogumno naprej po začrtani poti!“

A. M.

SLOVAŠKA.

Spolok sv. Vojtěcha je slovaško nabožno-književno društvo za ljudstvo, podobno naši „Družbi sv. Mohorja“. Letos je izdala ta družba zopet prav lepe knjige.

Kalendár obsega jako poučne spise, izmed katerih imenujemo le nekatere. M. Kollár je napisal razpravo o lastninski pravici, dr. Jehlička o razmerju med socializmom in vero, dalje sledé spisi: Chrám P. Marie vo Frýdku (J. Buday), Oko arcidiela Stvoritel'a (A. Kmet'), Srdce P. Ježiša v najsv. Sviatosti oltárnej (J. Porubský) Sviatok sv. Anny (Heraklius), Bojovník Kristov, Sv. Sebastian (Sodál), O výchově dietok (Dr. Špaňodolinc), Prvé hlavné prikázanie (dr. Jozef Zčermán), Ku svätostanku (Sl. Kiamčka), katolícké nádražné misie, i. t. d. ter npravopoučni kratki spisi Fr. R. Osvalda. Med pisatelji poučnih pripovedek srečamo še Fr. V. Sasínka, Straka, Urbánka, Osvalda itd. Po Slovincu P. Gregorcu je posnel M. Kollár spis „Neopíjaj“. Vrлина tega koledarja sploh je izredno mnogovrstna in aktualna.

Druga, jako lepo opremljena knjiga je „Život Ježiša Krista božského Spasitel'a našého“, ki ga podaje Jan Krssák, archidiakon in župnik v Lutillu, katere je izšel letos prvi zvezek. To je zdaj najlepša ilustrirana slovaška knjiga.

Dr. Špaňodolinc v svoji knjigi „Na Východě“ popisuje v poljudni obliki potovanje v Sveto deželo. Četrta knjiga je pa „Učenie viery a npravov v príkladoch“ Pol'ský napisal Kazimir Riedl, knž

z Druž. Jež. Slovenský podava Andrej Pavčo, slov. kn. v Pittston, Pa. — Vse te knjige so res izbornó berilo ubogemu slovaškemu ljudstvu. Dal Bog „Spolku sv. Vojtěcha“ mnogo članov in podpornikov.

D. S.

Zpod jarma. Básne Svetozara Hurbana Vajanského. Druhé rozmnožené vydanie. Turč. Sv. Martin. Tlačou a nákladom J. Gašparíka. 1906. Cena 1 K. Str. 109. — Vajanský je zdaj prvi slovaški pesnik. Njegove pesmi kažejo visoko npravno mišljenje, ki poveljuje to, kar je sveto in častno. Njegovo rodoljubje je uprav fanatično, ko opeva nesrečo sedanje usode svojega naroda, pa upa v rešitev in v svobodnejšo bodočnost. On ve, da mora slovaški narod trpeti, a da bo mogel vztrajati le, če ima trdno moralno silo in nado v svojo prihodnost. Pesmi Vajanskega so složene bolj za inteligenco, nego za preprosto ljudstvo. V svojem potopisu „Volovsko - Venecia“ pravi Hurban Vajanský: „Tak veru, len dve veci držia mysliačích a čestne cítiacích ľudi nad vodou, čili bachnom dnešného zúfalstva: viera a čistě umenie.“ Vera in čista umetnost — to sta zvezdi, ki vodita Vajanskemu pero.

D. S.

IZ DRUGIH KNJIŽEVNOSTI.

„Zur Geschichte des volksthümlichen Hauses bei den Südslaven von Dr. Math. Murko“ se zove znanstvena razprava, ki jo priobčujejo „Mittheilungen der anthropologischen Gesellschaft in Wien“ XXX. Bd., VI. Heft, 1905. — I. oddelek obravnava literaturo o tem predmetu, ki je ostala nemškim učenjakom nedostopna, ker ne razumejo jezika. Ta del ima že radi tega veliko vrednost, ker je zbrana v njem vsa literatura o predmetu in ne samo jugoslovanska. V drugem oddelku raziskuje g. pisatelj na podlagi te literature in tudi na podlagi svojega potovanja trditve g. profesorja Mehringerja in prihaja do zaključka, da so Mehringerjeve trditve resnične. Dostavlja tudi mnogo stvari, ki jih g. profesor Mehringer nima. III del razprave se bo, kakor je razvidno, pečal s slovensko kmetsko hišo. Ko izide, bom v celoti o tej razpravi obširneje poročal.

Fr. Kotnik.

